Yazı işleri :
E. U. Rs.
Harb Tarihi Dairesi

Harb Tarihi Vesikaları DERGİSİ

Üç ayda bir çıkarılır
(Mart, Haziran, Eylûl, Aralık)
Ayları

Basım işleri :
E. U. Basımevi
ANKARA

Yıl : 2 Eylûl - 1953 Sayı : 5

Tarih yazmak, yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa; değişmiyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır.

ATATÜRK

İÇİNDEKİLER :

1 — Düzeltme
2 — Vecizeler
3 — Tarihî vesikalar

167 sayılı Ordu Dergisine ektir

E. U. Basımevi
ANKARA
1953

DÜZELTME:

Eylûl 1952 tarih ve (1) sayılı "Harb Tarihi Vesikaları" Dergisinin 9 ncu sayfasında 15 ve 16 sayılı vesikaların açıklamasında Mustafa Kemal Paşanın (Atatürk) 19/Mayıs/1919 Salı günü Samsun'a çıktığı yazılmışsa da hakikatte Pazartesi günü olup, okuyuculardan özür diler ve düzeltiriz.

Vecizeler

Biz hayat ve istiklâl için mücadele eden ve bu kanlı mücadeleler manzarası karşısında bütün cihan-ı medeniyeti bîhis seyirci kaldığını görmekle dilhun olmuş insanlarız.

ATATÜRK

Milletlerin kalbinde hissi intikam olmalı: Bu, alelâde bir intikam değil; hayatına, ikbaline, refahına düşman olanların mazarratlarını izaleye matuf kudsî bir intikamdır.

ATATÜRK

Bütün düşmanlarımız, bütün cihan anlamıştır ki; hâkimiyetini pek kıskanç bir surette müdafaa ve muhafaza eden milletimiz, memlekete ayak basan düşmanları koğacak ve mahvedecektir.

ATATÜRK

Mâneviyatı sağlam olmıyan ordunun mahiyeti hiçdir. Milletlerin diriliği ve tazeliği mâneviyata bağlıdır. İş kemmiyette değil, keyfiyettedir.

F. ÇAKMAK

Bir millette vahdet olmazsa vücude getireceği ordunun mânevi cephesi zayıf olur. Mağlûbiyet sebeplerini milletlerin ve hükûmetlerin dahilî zaıflarında aramalıdır.

F. ÇAKMAK

Tereddüt ile ihtiyat; yekdiğerinden kıl kadar farklı bir iştir.

F. ÇAKMAK

TARİHÎ VESİKALAR

86 No. lı vesikanın açıklaması

İngilizlerin müracaati üzerine Sadaret'in; mülkî ve askerî makamların iç ve dış hâdiselere ait verecekleri raporlarda, hâdisatı dikkatle tahkik ettikten sonra, mübalâğa yollarına sapılmadan bildirmeleri hakkında Harbiye Nezaretine verdiği bir emirdir.

Vesika No. 86

Babıâli
Sadareti Uzmâ
Mektubî Kalemi
434

R. P.
Ş. 2 1 Ks. 3-7

Harbiye Nezareti Aliyyesine

Saadetlû Efendim Hazretleri

Ermeniler tarafından Kafkasya'da hududumuz civarında kuvvet cem'ile bâzı mahallere vukubulan tecavüzat üzerine ittihazı lâzımgelen tedabire ve teferruatına dair Meclis-i Vükelâca ittihaz olunan karar 9/Haziran/335 tarihinde tarafı valâlariyle Hariciye ve Dahiliye Nezaret ve Vekâleti Aliyyelerine iş'ar olunmuşidi. Hariciye Nezareti Vekâlet-i Aliyyesinden cevaben gelüp Meclis-i mezkûrde kıraet olunan tezkirede, vukubulan teşebbüsatı şifahiye üzerine, İngiltere mümessili bu bapta tahkikat-ı lâzime ifası zımnında havalii mezkûrede bulunan İngiliz memurlarına tebligat ifa edeceğini va'dile beraber mukaddema bugibi hususat hakkında memurîni mumaileyhimin iş'aratı Hükûmet-i Seniyyenin müddeiyatına tevafuk etmediği cihetle, serzedei zuhûr olan vakayi' hakkında tafsilâtı hakıkiye talebetmekte olduğunu beyan eylediğinden ve bu bapta bâzı mütalâattan bahsile gerek vilâyatta, gerek merkezde bulunan memurîni mülkiye ve askeriyenin hâdisatı kemalidikkat ve itina ile tahkik ettikten sonra bilâmübalâğa iş'ar etmeleri lüzumu dermeyan olunmuş ve Dahiliye Nezaret-i Aliyyesine de tebligat ifa edilmiş olmağla, Nezaret-i Aliyyelerince de ana göre icrayi iktizasına himmet buyrulması siyakında tezkirei mahlesî terkîm olundu Efendim.

Sadrazam Vekili
Şeyhülislâm
Mustafa Sabri

25 Ramazan 337 ve
24 Haziran 335

2 nci Şube : 2876
5. Temmuz. 1335

Erkânıharbiyei Umumiye
Dairesine 29/Haziran/35

Erkânıharbiye
2382 447

1
Şube
3969 2
Kısım

K
1
Bu tezkerenin evveliyatını şube yaptı zannederim,
tahkik

6/Temmuz/35

Birinci Şube Müdiriyetine:

Evveliyatı şubei âlilerinde bulunduğundan takdim.

7/Temmuz/35
2 nci Şube Müdiri emriyle
Muzaffer

Vesika No : 86

صدارت عظمی

مکتوبی قلمی

٤٢٤

جریده نقاریه عیسویه

سعادتلو افندم حضرتلری

ارمنیلر طرفنه قفقاسیه ده حدود مزه جوار نده قوت جمعیه بعضه محلاره وقوع بولان تجاوزات اوزرینه اتخاذی لازم گلن تدابیره دائر نظارتجه اتخاذ اولنان قرار ٩ حزیران ٣٢٥ تاریخلی طرف والالریه جانبه دوائر نقاریه وکالتلرینه استعار اولنمشدی جانبه نقاریه وکالتی عیسویه جواباً کاتب مجلس مذکوره قرارنه اولنان تذکره وقوع بولان تشبثات تعاهده اوزرینه انقره متشی بولنان تخفیفات لازمه ایفاسی حقنده جواباً مکتوب مذکوره بوندن انقره والیلرینه تبلیغات ایفاسی حقنده وعدلر بابنده مقدما بوگون خصوصات حقنده ماموریه مومی الیهلر استعارات حکومتمزه نک مدعیانه توافق ایتمکلری جهتلرینه سرزده ظهور اولان وقایع حقنده تفصیلات حقیقیه طلب ایتمک اولدیغی بیانه ایلرکنه وبو بابده بعضه نک لغاتنه تحذیر کلن دیلیانه کلن مرکزده بوندن ماعدا ملکیه وعسکریه نک هادثاتنه کلان وقت واعتنا ایدلمکده تحقیق ایتدکلری حکومتمزه بلا مبالغه استعار ایتمکده اولدقلری وجهله اولنمسی دوائر نقاریه عیسویه سنه تبلیغات ایفا ایدلمسی اولان نقاریه عیسویه نجه اتخاذ اوزره اجرای اقتضاسنه همت بوریلمسی شکر محلنه بیان حالدر افندم

٢٥ - مایس ٣٢٧ و ٢٤ حزیران ٣٢٥

صدر اعظم وکیلی
شیخ الاسلام

٥ - تموز ١٣٢٥

٢٨٧٦

٢٥ حزیران ٢٩

ایفا ایدیلمه دائر

٤٤٧

٢٨٧

٢٩٢٩

٦ / تموز / ٢٥

برنجی شعبه مدیریتنه :
اولیاتا شعبه عالیزده بولنمقده تقدیم

٧ / تموز / ٢٥
شعبه مدیر عالیسی

I . ٧١٧

87 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezareti tarafından Sadaret'in bu tezkeresine - 86 No. lı vesika - istinaden XV nci Kolordu'ya verdiği emrini göstermektedir (Bu müsveddenin altındaki imzalar; Harbiye Nazırı Ferit - Topçu Mirlivası - Erkânıharbiyei Umumiye Reisi Cevat ve İkinci Reis Kâzım paşalarla Erkânıharbiye I nci Şube Müdürü Basri ve müsveddeyi hazırlıyan Şakir Muzaffer ve şifreye tahvil eden Refet Beylere aittir).

Vesika No. 87

Şube 1 : 3969
Kısım 1

8/7/35

Şifre gayet aceledir

Onbeşinci Kolordu Kumandanlığına

Ermenilerin hudut gerisinde tahşidat ve istihzaratı hakkında İngiliz mümessil-i siyasîliğine nezdinde tarafımızdan vukubulan teşebbüsatı şifahiye üzerine ora mümessil-i siyasîliğine tebligat ifa olunacağı va'di alınmış, fakat bugibi hususat hakkında memurîni mumaileyhimin iş'aratı Hükûmet-i Seniyyenin müddeiyatına tevafuk etmediği bildirilmiştir.

Binaenaleyh; hudut gerisindeki Ermeni istihzaratının, ve bunun müvellidi hâdisatın kemal-i dikkat ve itina ile tahkikı ile sahih ve mübalâğadan âri olarak iş'arı ve ~~kolordu faaliyetinin~~ bunun mümkün olduğu kadar ora mümessil-i siyasîliği tahkikatiyle de tevhidini rica ederim.

Şakir Muzaffer

Erkânıharbiyei Umumiye
Şube 1 : 3969

Basri **Kâzım** **Cevat** **Ferit**

Şifreye tahvil edildi **7/7/35**
Refet

Vesika No : 87

كوندرن :	نجى راپور	محل :	تاريخ	دقيقه : ساعت
2929	كوندرلمشدر	[illegible]		
[illegible]	واصل اولمشدر	٨/٧/٣٥		

آدرس ..... [illegible]

[illegible]

نتيجه : [illegible]

[illegible]

[illegible] 2929

88 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa tarafından vilâyetler için istenen mesture tahsisatının verildiğine dair Sadaretin bir şifresidir.

Vesika No. 88

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi Mustafa Kemal Paşa'ya mevrut şifredir

C. 24/Mayıs/35 Mevzuubahis hususat için muktazi mebaliğin tahsisat-ı mestureden bittensip âcilen mahallerine irsali Meclis-i Vükelâ karariyle Dahiliye Nezaretine bildirilmiştir.

29/5/35

Sadrazâm
Damat

Ferid

H

Müstakil Livalara Vilâyata tebliğ, talebetsinler.

İstihbarat
30/5/35

H/32

Vesika No : 88

٥

[illegible] مورد [illegible]

[illegible] قضاء [illegible] مخصوص [illegible]

[illegible] موضوع [illegible] قضایی [illegible] مخصوصه [illegible] عدلیه

محلیه ایالی مجلس وکلا [illegible] داخله [illegible] بلدیه [illegible]

صدر اعظم

رئاسه

[illegible]

[illegible] ولایاته [illegible] طلب [illegible]

[illegible]

[illegible]

89 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa, vilâyetlere tahsis edilen mesture tahsisatının aldırılması ve sarf sureti hakkında verdikleri emrin aslını göstermektedir.

Vesika No. 89

İstihbarat
Kısmen şifre
H/32

Diyarıbekir, Bitlis, Van, ~~Erzurum,~~ Trabzon, Sıvas, Ankara, Mamuretilâziz, Kastamonu Vilâyetlerine
Erzincan, Canik, Kayseri, Meraş, Müstakil Mutasarrıflıklarına

~~Vilâyat ve Elviyei müstakille mıntakasındaki~~

Emn-ü asâyişin temini için siyasî ve hususî komitaların ef'al ve teşebbüsatını istitlâ' ve casus teşkilâtında ve müfrezelere rehberler tedarik ve müsadematta son derece yararlık gösterenlerin taltifine ait olarak mestureden ~~her vilâyetin de-asayişsizliği derecesinde~~ münasip miktarda bir meblâğın bu menabiden mahrum olan vilâyat ve elviye-i müstakılleye ~~vilâyata~~ itasını Makam-ı Sadaretiuzmâdan rica etmiştim.

~~Mevzuubahis hususat için~~ muktazi mebaliğin tahsisat-ı mestureden bittensip âcilen irsali Meclis-i Vükelâ kararıyle Dahiliye Nezaretine ~~bildirildiği~~ yazıldığı bukere ~~şerefva~~ 29/5/35 tarihiyle ~~Sadar~~ Makam-ı Celil-i ~~Sadaretiuzmâdan~~ Müşarünileyhadan şerefvârit telgrafnamede ~~bildirmekle bilmüracaa ahz ü imba buyrulması rica olunur Efendim.~~ bildirildiğini ve derhal talep buyrulması lüzumunu arz ~~ve iş'ar~~ eylerim ~~Efendim.~~

9 ncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Fahrî Yaver Hazret-i Şehriyarî
Mirliva

M. Kemal

İstihbarat Hususi 32 numara

Mümtaz

Kâzım

Hayati 31 minh

استخبارات

دیاربکر، بتلیس، وان، [redacted]، طرابزون، سیواس، آنقره

معموره العزیز، قسطمونی ولاینده

وزنجان، جانیک، قیصری، برسه مستقل متصرفلقلرنده:

چیقاشده

۲/۲۷

[redacted]

امه و آسایشک تأمینی ایچون سیاسی خصوصی قومندانلرن افعال و نشاناتنی استطلاع

و حاصله نشکیل تنده بولنوره‌لر چالیشدارلر و مصادفانده صول درجه برالمه کوستردکلری مناسب مقداره

نظیفه عائد اداره مستوره‌دن [redacted] اعطاسی نظم صدایه‌طاره چالیشدم.

بر بیلنک [redacted] نقص جانلک تخصیصات مستوره‌ده بالتنسیب عاجلا ایسالی

[redacted] نوکره [redacted] ۲۵/۵/۳۹ تاریخنده

مجلس وکلا قرارنه [redacted] واحد نفه تنه [redacted] بالراحه اخذی

[redacted] نظم جلیل صدایه‌طاره [redacted] شفراد [redacted]

[redacted] ۲۷ عدد

۹. ۱. ۱۱ قطعات مفتشی

خیر باد حضرت تلرینه

[redacted]

و درحال طلب بویورلسن امر

90 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa tarafından Diyarıbekir'deki Kürt Kulübünün faaliyeti ve buna karşı almış olduğu tedbirlere dair Erkânıharbiyei Umumiye Riyasetine gönderilen şifre olup, bu şifrenin Erkânıharbiyei Umumiyede açılmış şeklidir.

Vesika No. 90

Harbiye Nezareti
Şifre Kalemi

Havza'dan

Erkânıharbiyei Umumiye Riyasetine mevrut şifre

Müstakil Kürdistan içtihadını takibeden Diyarıbekir'deki Kürt Kulübü ile hükûmet tarafdarı olan diğer kulüpler arasındaki münaferetin arttığını bittahkik öğrendim; Kürtlere ve Kürdistan üzerinde haizitesir olan esnayi harbde hukuk ve maksatlarını pek ziyade kazandığım Kürt ümerasından meşhur mütaaddit zevata re'sen ve Kolordu vasıtasiyle telgraflar yazarak devletin vaz'iyet-i esasiyesi ve kendilerince ittihazı lâzımgelen vaziyet hakkında icabı gibi beyanat ve vesâyayi müessirede bulundum. Son günlerde muttali' olduğum bâzı malûmata nazaran, Kürdistan mıntakasiyle de meşgul ve alâkadar olmak icabediyor; bunun için Müstakil Kürdistan olmak üzere İngilizlerce terviç gören hangi mıntakalardır ve âtiyen daha ziyade t v . . a y yine İngilizlerce teşvik ve ş a a h edilen mıntakalar hangileridir. Bu bapda Dairei Celilelerinde mevcut olan malûmatın imbasına müsaade buyrulmasını rica ederim.

29/Mayıs/335

Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişi
Yaver Hazret-i Şehriyarî

Mustafa Kemal

Vesika No : 90

مسلمان

جریده‌ی
شفقتلی

حوضه‌دن

ارکانِ جمعیتِ یاسه نوزدن سیفه

مستقل کردستان اجتهادینی تعقیب ایدن دیاربکر دوکی کرد قنوی ایله حکومت طرفدارِ اولان دیگر قنولر ارسنده‌کی منافرتک آرتیغنی بالخاصه ادراک ایتدم. کردستان اوزرنده جاری تأثیر اولان اثنای حربده حقوقه و مقصدلرینی چه زیاده قازانیغم کرد امراسندن مشهور سعید زاده رأسا و قول اردو واسطه‌سیله نفوذ اندیازه‌یه دوشدیکی وقتده اساسیه دکندیکجه اتحادی لازم‌کلان وحدت حفظ ایجابی کی بیانات و دعایای مؤثره ده بولنمیغم حالده کوردلر مطلع اولدیغم بعض معلومات نظر اکردستان منطقه‌سنده مسئول و علاقه‌دار اولمه ایجاب ایدیور. بونک ایچون مستقل کردستان اولمه اوزره انگلیزلرجه تدبیع کورنه‌جک منطقه‌لرده و اتیاً دهاریام تا ۴۰۰ کی یه انگلیزلرجه تسویه و سه‌آ‌ه ایدیلمه منطقه‌لرهانکیلریدر بویابدن دائره جلیله‌لرنده موجود اولان معلوماتک اینک ساعده بیرلسنه‌رجا ایدرم

۲۲۵
۲۹ مایس

طغری اردو قطعات بقیه
یاور حضرت شهریاری
مصطفی کمال

91 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Anadoludaki icraatının İstanbul Basını tarafından münakaşa ve tenkit edilmemesi için daha İstanbul'da iken alınmış olan karara yeni Dahiliye Nazırının da devam etmesini temin maksadiyle Erkânıharbiyei Umumiye Riyasetinin delâletlerini istiyen bir şifresidir. Bu şifrenin Erkânıharbiyei Umumiyede açılmış şeklini göstermektedir.

Vesika No. 91

Havza'dan

Erkânıharbiyei Umumiye Riyasetine mevrut şifredir

Memurîn-i âcizanemin icabettirdiği siyasî ve idarî mekasıdı ihlâl etmemek için matbuatın tenkit ve münakaşası gibi hususat Dahiliye Nezaret-i Celilesince müsaade olunması mukarrer idi. Yeni Dahiliye Nazırının da aynı fikir ve kanaati muhafaza edeceğini zannediyorum ve böyle bilhassa ecanibe karşı elzemdir. Tecâribe göre, matbuat meyanında dûrendiş olmıyan meşrebler de vardır; binaenaleyh Zatısâmilerince bu keyfiyetin de nazarı murakabede bulundurulması ve indelhâcce âcizlerinin haberdar edilmesini hassaten istirham ederim. İstihbarat hususi 28 numara.

30/Mayıs/35

Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişi

Mustafa Kemal

Vesika No : 91

سند ۵

موضوع: ارتکاب جرم بغاوت مورد تشدید

مادر به علت مشارکت ارتکاب اندیشه‌های سیاسی و ادامه مقاصدی اخلال انتظامات
مطبوعات شده و مناقشه‌ی مطالب واحد نظر به جلسه‌ی که مقدم الذکر بفرمایند
کلی واحد ناظر ده غیر مکرر و قاعده محافظه اجتماعی طبق ایجاب و بوجه بالا حواجه
قاضی الهد. نگار. کوه مطبعه مبانی رد ایشان اولیای مشاهده دارد. بازجه
دایره سابقه که بوجه ده نظر رفته ده بوالیه دعوای جاه بخارج خود ایشان حاضر استرحم
ایشان به مطبعه ۸ روز ۲ ماه
مطبعه تکان

92 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın İzmir ve bunu takibeden Manisa ve Aydın'ın işgali üzerine memleketin her tarafında mitingler yapılması ve Büyük Devletler mümessilleriyle Babı-âliye müessir telgraflar çekilmesi emri üzerine; yurdun her tarafında beliren bu faaliyetin mahiyet ve şümulü hakkında bilgi edinmek istiyen Harbiye Nezaretinin sorularına, 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın verdiği cevaptır (Bu hususta Atatürk'ün büyük Nutuklarının 14 ve 15 nci sayfalarında izahat vardır).

Vesika No. 92

Havza'dan Takdim edilmiştir.

Harbiye Nazırı Şevket Turgut Paşa Hazretlerine mavrut şifredir

C 29/5/35 şifreye bugün vâkı olan müşahedat ve tetkikatıma müsteniden İstanbul'a çekilen telgrafların tamamen sine-i milletten feveran eden teessüratın birer ma'kesi olduğunu arzeylerim. Bütün gördüğüm bu tezahüratın, İtilâf Devletlerinin Türk izzetinefsi millîsine hakkı meşru ve mevrûsuna karşı zalimane olan tecavüzlerinden dolayı, kanıyan Türk ve Müslümandan başka birşey değildir. Bu heyecan, memleketin en hücra köşesine kadar şâmildir, umumîdir. Memurîn-i hükûmet ile askerin şimdilik tamamen bîtaraf kaldığı bu tezahürat ve teessüratın kemal-i itidal ve metanetle harekât eylediği de ayrıca şayan-ı kayıt olduğunu arzeyledim.

30/Mayıs/35

Ordu 9 Kıtaat Müfettişi
Mirliva

Mustafa Kemal

Vesika No : 92

(مورد)

موضوع : نقدم نیاز.

جبهه ناظره‌سنک طوغرو یاشاماسی حقنده مورد مخصوصه در.

25/9/1920 تاریخلی بوکون واقع اولان مشاهدات و تدقیقاتم مستند اسناد و جکیله تلقی اندن تماماً سینهٔ ملته مخابره ایدیه‌رک آنلرک برمعکسی اولدیغنی عرض ایدرم. بو یه کوره بکم بوتون قوانه اشتراف دولتلرینه ترک ذات نفس مقیسنه محو مشروع و موروثه قابیتولاتنه اولاً بخاوز اینمه طولایی قابیتولاتنه ترک و سلیمانه بشقه برشی دکلدر. بو حالده مملکتک ان محوی کوتر نقدر شامل عمومیه. مأموریه حکومت ایله عسکرلر شمدیلک تماماً بطرف قالدیغی بو نظاهرات و تأثرات کمال اعتدال و متانتله دوام ایدیکی ده آریجه شایان قید اولدیغنی عرض ایدرم

ماکمر

ارزروم قطعات مفتشی
میرلوا
مصطفی کمال

93 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin Diyarbekir'deki XIII ncü Kolordu tarafından Samsun yoliyle İstanbul'a gönderilen silâh ve teferruatının nerelerde bulunduğunun bildirilmesi için 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişliğine gönderdiği emrin aslını göstermektedir.

Vesika No. 93

Harbiye Nezareti
Harbiye Dairesi
Piyade Şubesi

Şifre

Dokuzuncu Ordu Müfettişliğine:

Onüçüncü Kolordu tarafından şimdiye kadar Samsun tarikıyle Dersaadet'e gönderilmek üzere 31,333 adet muhtelif sürgü koliyle 198 muhtelif makinelitüfek ve 26 top kaması sevkedildiği anlaşılıyor. Bunların elyövm Müfettişlik mıntakası dahilinde bulunmaları memul olduğuna nazaran, işbu sevkıyata ıttıla husuliyle beraber, bulundukları mahallerin iş'ar buyrulmasını rica ederim.

N. 31/5/35

Harbiye, Piyade
2913

Harbiye Nazırı namına
Kâzım

Şifre edilmiştir 31/Mayıs/35
Rıza

Vesika No : 93

تفره

حربیه نظارتی

حربیه دائرەسی
پیاده شعبەسی

لحفظ زنی اردو نفتلکه :

اوده اجنبی قصاردوطرفنه تحویل قدر . جاسوسه طریقیله دیارته بولندرلمك
اوزره ۲۲۱۲۲۲ عدد مختلف سویو قوتوسی ۱۹۸ مختلف مکتوبی
نفت و ۲۶ طبیب قماسی سوه ایدلدیکه اعلاتشیلور . بونلرك البعلم
نفتلك نطقری واخذه بولنده مأمول اولدیغنه نظراً اشبو سوقیاته
اطلاع جهتیله برابر بولندقدن محلارك اشغال بیورلمسنی چالیدرم .

۲۱/۵/۳۵ جبه پیاده
۲۹۱۲

جبه نظارتی

سنقالنه ۲۱/۵/۳۵

94 No. lı vesikanıa açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa'nın 93 No. lı vesikaya verdiği cevabı göstermektedir (Bugünden itibaren İstanbul'a sevkedilmekte olan silâh, mühimmat ve malzemenin 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişliği bölgesinden sevkı durdurulmuştur).

Vesika No. 94

Harbiye Nezareti
Harbiye Dairesi
Piyade Şubesi
3049

Havza'dan

Harbiye Nezareti Celilesine mevrut şifredir

C 31.5.335 ve Harbiye Dairesi 2913 numaralı şifreye

C. Onüçüncü Kolordu tarafından Samsun tarikıyle sevkolunan sürgü kollariyle top kamalarının ilk kademesine Havza'da tesadüf eyledim. Bu kademede on bin kadar sürgü kolu ile 12 top kaması vardır. Mesafenin baidiyeti hasebiyle, efradı yorgun ve hayvanatı yorulmuş ve perişan bir halde buldum. Bir müddet istirahatten sonra, ilk kademe Samsun'a tahrik olunacaktır; daha gerilerde kalmış olan diğer kademelerin de aynı perişaniyete duçar olmuş bulunduklarını zannederim. İkincisi a y l muvasalat ettiği haber alınmıştır. Sair kademeler hakkında malûmat alındıkça arzeylerim.

Asayiş 51

3/6/35

Ordu 9 Kıtaatı Müfettişi

Mustafa Kemal

Aslına mutabıktır

8/6/35

I 618

8/6/35

Burhan Beyle görüşüldü

Hıfzı) 8/6/35

Vesika No : 94

حربیه نظارتی

حربیه دائرهسی

ریاست شعبهسی

صورت

جبهه نظارت جلیلهسنه

سورولمشدر .

جوخهده

[illegible]

2. اوه اوجنی قولاردو طرفنده جامسوه طریقیله سوحه اولنان سورکو قولارلا طعب قمالرینه ایلك قدمسنی جوخهده قصادف ایلدم . بوخدوده اوه بیك قدر سورکو قولی ایله ۷ طعب قمالری واردر . مأذونك بصیرتجه جمیع اخواده یورغونلر وحیوانات یوروطمه ویرشیانه برحالده بولندم . برمدت استراحتدن صکره ایلك قدم جامسونی تحیه اولنمقدر چاکیلدره قاملسه اولان دیکر قدملرك ده جبهه برشانیه دوچار اولمسه بولندقلرینه نظاً بدرم . آیلیق سلطان مواصلتنه ایذین جلب اقتضاسنه . سائر قدمرك حصه معلومات آلدقجه عرض ایلرم .

ایسیه ۵۹

۲۵/۶/۲

اردوی نظارت نفنش

مصطفی کمال

اصله مطابقدر | ۲۵/۶/۸

۲۵/۶/۸

I

۸-۶-۲۵

۶/۸

95 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin "Bugüne kadar gelen raporlardan III ncü Kolordu mıntakasında şekavet-i âdiyeden başka birşey olmadığı malûm olmakla beraber; son notada beyan olunan ahval hakkındatahkikat-ı mahsusa bil'icra, neticenin sürati iş'arını rica ederim." mealindeki telgrafla gelen emirlerine 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine verdiği cevabıdır (Harbiye Nezaretinin bu tel emirleri ve bu emirde bahis konusu olan nota, Atatürk'ün büyük Nutuklarının 15 : 17 nci sayfalarında mevcuttur).

Vesika No. 95

Havza'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

C 2/Haziran/35 şifreyedir. Sıvas ve civarında evvelce bulunan Ermenileri ve bilâhare gelen mültecileri tehdit edecek hiçbir hâdise olmamıştır. Sıvas'da ve ne de civarında dâii endişe hiçbir hal yoktur. Herkes sâkitane iş ve güçleriyle meşguldür; bunu sureti kat'iyede arz ve temin ederim. Binaenaleyh İngiliz notasındaki istihbarat membaının ne olduğu âcizlerince bilinmek lâzımdır. İzmir'in ve Manisa'nın işgali haber-i müessifi üzerine ahalii İslâmiyece yapılan ve anâsırı Hıristiyaniye hakkında hiçbir fikri husumet tazammun etmiyen içtimalardan belki bâzılarını bozmaları vârid-i hâtırdır. İtilâf Devletleri milletimizin hukuk ve istiklâline riayetkâr kaldıkça ve millet, ~~ve~~ devletin tamamii masuniyetinden emin bulundukça anâsır-ı gayri Müslimenin duçar-ı haşyet olmasının hiçbir sebebi yoktur. Ve bu bapda devlete karşı hertürlü hukuklarını taahhüt ve buna tamamiyle emniyet buyrulmasını istirham eylerim; fakat istiklâl ve mevcudiyet-i milliyeyi imha ve bekayi hayatı tehlükeye îsaleden işgal-i kasıt ve teaddi gibi İzmir havalisinde görülmekte olan fiiliyatın zuhûrat-ı mümasilesine karşı ne halkın heyecan ve te'şirat-ı vicdaniyesini ve ne de buna müstenit tezahürat-ı milliyeyi men' ve tevkıf için nefsimde ve hiç kimsede kudret ve takat göremiyeceğim gibi, bu yüzden tahaddüs edecek vakayi' ve hâdisat karşısında mesuliyet kabul edebilecek ne kumandan ve ne de mülkiye memuru ve ne de, hükûmet tasavvur ederim.

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi

Mustafa Kemal

3 Haziran 35
Vürudu 4 minh

Bahri

K.

Acaba İngilizler ne gibi bir nota vermişler.

Kısım 2 5/6/35

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

8. [illegible] [illegible] . سیاسی وجداننده اولجق قدر ایلری دیالاجق
کلاه بلجیلری نهایت ایده جك قدر جاهل اولمشلر . سوسیده و دینده جهالت
داغی اندیرمش قدر جاهل بولنمشلر . هر کس سانکه ایسه و کوجلیك مسئله‌سی
حدود فقیده و وجه و تأمین ایدیلمیه باشلاندیغی نوطه‌سنه قدر انجاز نه نسبتلك
نه اولدیغی عاجزلری بلمك لازمدر . ایرلك و تقسیمات اسمالی هر نوسفه‌ده‌ده
هانی اسلامده یاپیلاره و عاجز قیسیاسی حقق قدر خصوصه تنقید ایدیه و چنانلاره
بلکه بعضلری نورمالری وارد مطرح . اختلاف دولتلری ملتلرك حقوق و استقلال
یعنی مالی و ملت و دولتك تمامی مقوماتنه ایسه بولنمق عاجز مسلمانلر و جاهل
حقیقت اولمسلری قدر سبب بولنمش . و بو یاده دولت فاتحی هر دولتلری تعهد
و بوکا تابع ایتمك ایچون ایسه هم ایلری فقط استقلال و موجودیتنه ملتلری
امحا و نفاذ حیاتی تهدید ایدیلمك ایده استقلال فقط و نفوذکی ایچون حوالیسنده
کوریلمکده . اولاده متفقیاتك ظهورنه محاربه سنه فاتحی و مغلوبی جهان و تأثیره وجدیتی
و هر بوکا منسوب نقطه‌لرنه ملتلری منع و توقیف ایچون نفسنده و حقی کسده نوبه و حقیقت

کوہ پر جلسہ کی بوجہ دن تحریک ابدہ جاتا و تابع و حاضرانہ خاتمہ مسئلہ
قبول ابدہ جاتا ۔ فرمانہ وہ دہ تکلیف ملاوہ دہ دہ حکومت نقصان ابدہ

فقط بنی ابدہ رضا نقشہ
محفوظ

وہ دہ ٤ ۔

۲ ورانہ ۲۵

۱ ۱۹

ہیا انگلزلرہ کی بوجہ درشلو

۲۵/۶/۵

96 No. lı vesikanın açıklaması

Van havalisinde bulunan 11 nci Kafkas Tümeninin - iaşe darlığı yüzünden konuşunda bâzı değişiklikler yapılması üzerine Van Valisi bu Tümenin Van'dan tamamiyle alınacağını zannetmiş ve buna mâni olmak için Harbiye Nezaretine çektiği şifrenin halline aittir (Erkânıharbiyei Umumiye Reisi Cevap Paşa tarafından bu şifreye: "— Fırkanın Van'dan kaldırılması düşünülmemiştir. Tedabir-i hamiyyetküsterânelerine hürmetle teşekkürler ederim" mealinde bir cevap vermiştir).

Vesika No. 96

Van'dan

Harbiye Nezareti Celilesine mevrut şifredir

Dahiliye şifresiyledir.

Şimdiye kadar Devlet-i Aliyyeye idamei merbutiyete çalışanların İzmir ve Karesi'nin Yunan tarafından işgaline müsaade edilmesinden ve Ermenistanda vâsi muhtariyeti idare teşkili mukarrer olduğunu şayi olmasından Devlet-i Osmaniyenin kâmilen taksimine karar verildiğine hükmederek en zayıf milliyet esaslarından istifadeye tevessül edecekleri tabiî olduğu kadar . . ettiği takdirde şahsî tesirimden başka hiçbir kuvveti kalmıyacak olan ve Kürdistanın kilidi sayıldığı nisbette Ermenilerce millî ve dinî emellerine mukaddes bir hedef telâkki edilen Van'da mevcudiyeti hükûmetin idamesi müşkül ve belki müstehîl olacağı ve neticede kabağın burada bulunan bir avuç Türk memurunun başında patlıyacağı ve nisvan ve sıbyanın kâmilen ayakaltında kalacağı âzadei münakaşa olduğuna binaen, her ne olursa olsun, Fırkanın buradan kaldırılmamasının temin buyrulmasını ehemmiyetle istirham ederim. Ermeniler buralara pek faik kuvvetlerle de gelseler malımızı pek pahalıya satacağımızı temin ederim.

3 Haziran 35
Vürudü 5 minh

Van Valisi
Haydar

Bahri

K.

Kısım 2 Şube 1'e aittir 8/6/35

Vesika No : 96

واحدند

[illegible] مدرسه [illegible]

داخلی [illegible] سیاسی در -

سمتدیه قدر دولت علیه اداره بلوطیه حالیه‌سنده ایدر وقره سیاسی بونه‌لرنه
استفاده مسعی ایدلمشدر وارضستانده واسع نحتایه اداره تشکیل مقرر اولدیغنه بنا بو اولمشدر
دولت عثمانیه نک کامل تقسیم و دیرلیکنه حکم ایدن ال ضعیف ملتنه اساسلرنه استفاده‌یه
توسل ایده‌جکلری طبعی اولدیغی قدر .. اینکه تقدیر مستحق تأثیر مدد تشفی هجر رفتن قلب جمعه
اولاره وکردستانه کلیده صاحبلرینی نسبتی ارمنیلر جه ملی ودینی اعلانه مقدس بر هدف تلقی
ایدیلاره واندن مأیوسیه حکومتک اداره‌سی شکل دیگر تحمیل اولنجه وتحت قناعت بولنه
بوقدر پر آدوجه ترک مأموریت باشنی یا خلوص جهد وتسویه وجیانک کامل ایفاسنی قالیفی
اداره مناقشه اولدیغنه بناء هرنه اهالی‌سی ادسوه وقوع بولاره قالیه‌لرطاسنه تأثیر بوریلمش
اهمیه اشرجم ایدیم ارمنیلر بوراده یا قائمه قوتلاره کامل مالکی یا بنهایه صاحب جمعوه
تأمین ایدیم ۲ ورامه ۲۵
وسوی ۵ ۵

واه والیسی
حیدر

[illegible]

[illegible] ۲۹/۶/۲

97 No. lı vesikanın açıklaması

Dersim eşkıyasının Erzincan'a tasallutlarını muhtemel gören Erzincan Mutasarrıflığının XV nci Kolordudan askerî kuvvet istemesi üzerine 9 ncu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa tarafından Erzincan, Erzurum ve Sıvas vilâyetleri jandarma kuvvetlerinin lâğvedilecek olan XIII ncü Kolordu erlerinden takviyesine ait Harbiye Nezaretine yaptığı bir teklifidir (Bu şifrenin Harbiye Nezaretinde açılmış şeklini göstermektedir).

Vesika No. 97

Havza'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Onbeşinci Kolordu Kumandanı Dersim eşkıyasının tecavüzatı ihtimaline karşı Erzincan Mutasarrıfının jandarmanın pek zayıf bulunması hasebiyle Plümür, Kemah, Erzincan'a kuvayi nizamiye gönderilmesini talebeylediği ve fakat Kolordunun vaz'ülceyş-i hâzırı daha fazla dağınıklığa kat'iyyen müsait olmadığından bahsile Kemah ve Kuzucan havalisine Onüçüncü Kolordudan kuvvet celbi lüzumunu teklif ediyor.

Esasen İngilizlerin ısrarı üzerine mezkûr kolordunun lâğvı ile jandarmaya kalbi mevzuubahis olduğuna göre, fazla kalacak efradın da esliha ve cepaneleri ile beraber ilk kafilesinin Erzincan livasının jandarma noksanının ikmaline tahsis ve aynı membadan Erzurum ve Sıvas vilâyetleri jandarmasının P H ikmalinin nazarıdikkate alınmasını ve imkân mevcut olursa fazla efrad-ı nizamiyenin esliha ve mühimmatiyle beraber Onbeşinci Kolordu emrine itasını ehemmiyetle arzeylerim. 87 hususi.

7/Haziran/35 — Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi

Vürudü 12 minh — Mustafa Kemal

Kısım 2 Şube 1'e aittir.

14/6/35 — Bahri

خوجه دن

جریده نه مورد نشره در.

اوه بشنجی قره اردو قوماندانی دریم انتقامنه تجاوزاتی احتمالنه قارشی ازبکیه
متوقف زاندارمه بك ضعیف بولنسی حسبیله بلوجه کماه ازبکیه قوای
نفیه کوندرلمسی طلب ایلدیکی وفقط قره اردونك وضع الحیه حاضری نهایتنده
طاشقنه قطعیاً مساعد اولدیغنه بحثله کماه وقوزی جانه جوابنده اوه اوجنجی
قره اردوده قوت جبلی لزومنی تکلیف ایدیور.

اساساً انکلزلك اوراده اوزره مذکور قره اردوه لغوی ایچون زاندارمه قیلی موضوع
بث ایدیلنه کوره قضیه قاطعه اوزرینه اسکی وجنجی زاندارمه لرك انتخاب
ازبکیه لوازمنه زاندارمه نقطه نظرندن اکمال تخصیص وجیه جنجه ارقوم وسوار ولایتنده
زاندارمه یه اکمال نظرندن آلنمسی وامکانه موجود اولدیغی قضیه اوزرینه
اسکی وجنجی بابه برابر اوه بشنجی قره اردو اوبه اعضای اجتماعیه ایدم لا قضیه

ورو کر

طغوزنجی قره اردو قطعاتنه
مصطفی کمال

اعاده

20/7/34

98 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın İngilizlerin muhtelif vesile ve bahanelerle Samsun'a kuvvet çıkarmağa devam etmek istemelerine karşı böyle bir teşebbüsün tekrarı halinde mukavemet edileceğinin İngilizlere katî surette bildirildiğine dair Harbiye Nezaretine gönderdiği şifredir (Bu vesika, bu şifrenin Harbiye Nezaretinde açılmış şeklini göstermektedir).

Vesika No 98

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Erzurum'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

5/7/35 günü İngilizlerin Batum'un kısmen tahliyesini bahane ederek Samsun'daki kuvvetlerine zamimeten kasabaya yüz elli Hind askeri ihraceyledikleri ve Batum'dan daha bin kişi getireceklerini bildirdikleri cihetle esas memleketin katiyen mütehammil olmadığı bu hali protesto edilmiş ve çıkanlardan başka tek bir neferin dahi karaya ayak basmasına müsaade olunamıyacağı ve sahilden dahile hiçbir kuvvetin hareketine müsaade olunamıyacağı suretikat'iyyede kendilerine bildirilmiştir.

Bu bapta icabeden tedabir ve tertibatı askeriye alınmıştır. Teşebbüsleri halinde hâsıl olacak vahîm neticeden doğrudan doğruya kendilerinin mesul olacağının tebliği lâzımdır. Bu hususda son derece azm-ü şiddet (a z m ü ş d t) gösterilmesini ve başka surette harekete (h k t h) imkân bulunmadığını arzeylerim 8/7/35

Üçüncü Ordu Müfettişi

Mustafa Kemal

I

9/7/35 719

Dahiliye Nezaretinin tebligatı efrad-ı ahaliye ait bulunduğu yazıldıktan sonra buna cevap vermiye lüzum yoktur buyuruldu.
9/7/35

Vesika No : 98

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

[illegible]

جواب نقطه‌زنه مورود شفره‌در.

٢٥/٧/٥ کونی انگلیزلر باطومی قسمن تخلیه بهانه‌ایله صاحب‌سنه‌کی قوتلری
ضبط قصد‌یله بوزالاهنه عسکری اخراج ایدرکن و باطومده دهاها
کیتمش کیتمه‌ده جکلری بیلدیرمکلری جهتله اساس مملکتک قطعیاً متحد‌المنافع
بولنمالری روسیه ایله‌سنه و جمعاً نه بسقه‌لر برنقلر دخی خرجه آیاجه بعض
مساعده اولنه‌جغی و مالده داخل هیچ رخنه‌لر حرکتنه مساعده اولنه‌جغی صورت
قطعیده کندیلرینه بلدیرلمشدر.

تشتت و حالده
بو بابده ایجاب ایدن تدابیر و ترتیبات عسکریه اتخاذ‌نه تشبث و حالده
حاصل اولنه‌جق و جمع نتیجه‌سنه طوغریدن طوغری کندیلرنک مسئول اولدقلری بلشفه
نزد‌نده او خصوصده حکومت دیرجه ٤ نجم شدت کوستریلمکی بسقه صورتله
حرکت ایتمامه‌لری اخطار بیورلمشدر ٢٥/٧/[illegible]

ادجمی اردو قومندانی
مصطفی کمال

[illegible]

I

٢٥-٧-٩

٧١٩

99 No. lı vesikanın açıklaması

İstanbul Polis Müdiriumumisinin Samsun'un asayişiyle ilgili bir bilginin 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişliğine iblâğına dairdir (Bu tezkerenin altındaki imzalar; ozaman İstanbul Polis Umum Müdürü olan Halil ve şifreye çeviren Necati'dir).

Vesika No. 99

İstanbul

Polis Müdiriyeti Umumiyesi

Şubesi

Adet

Umumi

Hususi

Samsun'da Dokuzuncu Ordu Kumandanı

Mustafa Kemal Paşaya

Mahrem ve müstaceldir.

Samsun'da Andavallıoğlu biraderlerine keşide edilen telgraftaki santralikoz imzası Yunanistandan idare olunan Kordos komitasının parolasıdır. Bu komita üç yüz elli erkek ve yetmiş kadından mürekkep bir fedai heyetini bugünlerde ihlâliasayiş için Samsun'a gönderecektir; anagöre takyidat icrası

Polis Müdiriumumisi

Halil

Şifreye tahvil edildi
8/Haziran/335
Necati

Vesika No : 99

٥٠

پولیس مدیریت عمومیسی

صاحبسونده قطعنجی اوردو قوماندانی
مصطفی کمال پاشایه

محرم و مستعجلدر

صاحبسونده آنداوالی اوغلی برادرلرینه کشیده ایدیلمه تعرافده کی سانتر الیقوز امضاسی بولنمقده
اداره اولنان قوردوس قوماندانلغنه سنك پارولاسیدر بو قومیته اوجیوز الی ارکك و یتمشه قادینلرده
مرکب برفدائی هیئتی بولونمقده اخلال آسایش ایچون صاحبسونه کوندرده جکدر اکا کوره تقیدات اجراسی

پولیس مدیر عمومیسی

[illegible]

100 No. lı vesikanın açıklaması

Diyarıbekirdeki XIII ncü Kolordu Kumandanlığının bölgesi asayişine mütaallik Harbiye Nezaretine sunduğu bir raporuna aittir.

Vesika No. 100

2 Kısım **1 Şube yazıyor** **14/6/35** **Bahri**

Diyarıbekir'den
Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Erzurum'da bulunan Harput Meb'us-u sabıkı Raif Efendi ve rüfekasiyle Trabzon'dan Elâziz Belediyesine çekilen telgrafnamelerde vilâyat-ı sittede Ermenistan olacağı ve hükûmetin kendilerini iğfal etmekte bulunduğu ve hükûmete itimadolunmıyarak kendi başlarının çarelerinin kendilerinin bakmaları lâzımgeleceği veya bunun a v z r y ne (üzerine) Elâziz'de bulunan Kulüpler içtima ederek Ermenistan teşkiline mümanaat edecekleri hakkında Babıâliye şedidülmeal telgrafnameler yazdıkları ve Hürriyet - İtilâf Kulübiyle Vilâyat-ı Şarkıye Kulübü lâğvedilerek yerine Sulh-ü Selâmet Fırkası ile k r z s (Kürt Taali) Âli Cemiyeti Kulübü kaldığı ve bu iki kulüp hey'eti dahi birleşerek on kişi intihap ettikleri ve Sulh-ü Selâmet Fırka Reisi Müftii sabık Faik Efendi ve Kürt Kulübü Reisi Dersim aşâir rüesasından Abbas, uşağından Mustafa Ağa olduğu ve Müstakil Kürdistanın teşkilâtı hakkında Erzurum'da in'ikadedecek kongreye iştirâk etmek üzere Erzurum'dan vâkı olan talep üzerine Harput'tan iki kişi intihap ve Elâziz'den derdesti i'zâm olduğunu ve mârrilârz Erzurum ve Trabzon'dan gelen telgrafnameler üzerine ahali arasında biraz telâş olmuş ve Ermeniler korkmuş ise de şayanıehemmiyet birşey olmadığı Dersaadet'e sevkedilmekte bulunan eşlihanın sevkine mümanaat edilmesi gibi sözler de sarfedildiği Ko. 11 Ahziaskerinin iş'arı üzerine maruzdur. Harekât 15697

Ko. 13 K. Vekili
Ahmet Cevdet

9 Haziran 35
10
Vürudü 13 minh

Vesika No : 100

[illegible] ۲۲۵/۶/۱۴

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سوید ایکلده پارلمان اسلوغه سوق محافظت ایدلمسی کی سوزلرده حرف
ایدلدیکی ده ۱۱ اخذ علمنه استناداً دوزنه مدیریتده وقوعه ۱۵۶۹۷

۹ حرایت ده ۱۲ مدوکیت
دوروم ۱۲ ز اجمعیدوم

101 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine şifreyle gönderdiği 94 No. lı istihbarat raporudur.

Vesika No. 101

1 2
Şube yapıyor Kısım 15/6/35

Havza'dan
Harbiye Nezareti Celilesine mevrut şifre

6/6/35 ve istihbarat 76 numaralı

İngiliz

Merzifon kazasındaki Rumlar v z n n l y h zâbitleri hakkındaki istihbarata zamimeten bu defa Amasya livasından aldığım malûmatta ançak esnay-i tehcirde Merzifon'da esasen çokca kalan Ermenilerin bukere mahalli sairedeн de gelenler ve hicretten avdet edenler yüzünden miktarlarının daima artmakta olduğu ve bunların hariçten de mubayaasına teşebbüs etmeleri ve iki mah mukaddem Patrikhaneden gönderilen Bedros Lerzon namında tahsil görmüş iki genç Ermeninin mes'elei siyasiye ile iştigal etmelerinin mahsûs olduğunu, Merzifon Amerikan Mektebine getirilen eşya sandıklarının üzerinde Otoman Amerikan markaları görüldüğünden bunların herhalde ~~A s l h~~ esliha olduğunda şüphe bırakmıştır. Bu eşya kafilesinin Merzifon'a tekarrübünde üç v s h h ayrılarak muhtelif kollarla kasabaya dahil olmaları bu şüpheyi takviye eylediği Merzifon'daki dört İngiliz zâbitinin Amerika kolejinde içtimaı, bunların bu havalide komitacılık teşkilâtiyle uğraştıklarını ve merkezi müzakerat ve teşebbüsat ittihaz ettikleri şüphesi uyandırdığı, Merzifon'da Mister Keçil ile beraber üçü Doktor dördü Eczacı olarak sekiz; A v l r r d e dört İngiliz zâbiti mevcut bulunduğu ve gayet mahremane ve kendilerine ihsas ettirilmemek üzere tahkikat ve tecessüsata devam olunduğu bildirilmektedir. İstihbar kılınacak malûmat bilâhare arzolunacaktır.

İstihbarat 94 adet 10 Haziran 335

Ordu 9 Kıtaat Müfettişi

Mustafa Kemal

Vesika No : 101

اسم پاپور: حسکے ۱۴/۶/۲۵

موضوع:

حرمت نصرت جلد سے درود شفیع

۲۵/۶/۶ کو اخبارات ۱۶ ریزولیوشن

پر جو تصادم کی رپورٹ دی ہے صاحبان حق کی اخبارات تبصرہ کر رہے

ہیں اس کو سدباب الدین معلومات ابھی اماں ہے کہ پر جو اساسی حق

اور اس کے بعد بولنے والے سارے دو گھنٹے تقریر نہ ہوئی اس پر جو تقاریر

کا انحصار اور بولنے والے وہ بیانیہ نسبت ایک دوسرے کا بھی تقریر

نظر انداز کر کے بہت دور دور اندھیرے کو سے ایک ایسے

سب کا استعمال اور ہاتھ کس اور پر جو اریجنل تھا بزبان اپنا

حد طریقہ اور زندہ اور ہمارے اریجنل ماڈرن تو لیکن بولنے والے

اسلوب اور بیٹھ سے باتیں اپنا خاندان سے پر جو نفرت اور دشمنی

اپنے کو مخلص تو اور تھے اور اپنے تو سرمایہ نقوش بلکہ پر رپورٹ کی دیکھ

اور ہمارے اصلاح امریکا تو لڑنے والے اشخاص بولنے والے تو حوالہ تو تیار کیا

اور خاص طور پر اور مسائل اکثر ایسے کہ سرمایہ اور بادشاہوں پر رپورٹ

پر تو اور اچھے دفتر دوسرے اور اس اور لیکن سنز اور دوسرے درست

اعلیٰ عارضی موجود بولنے والے رخانہ محرمات دیکھ کر احساس ایسے بیانات اور

کسی نے اور بیٹھ بلند طلب ۔ اخبارات میں معلومات اور ایک دوسرے

[illegible] ۱۶ [illegible] ۲۶ [illegible] اور [illegible]

102 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine şifreyle gönderdiği 66 No. lı istihbarat raporudur.

Vesika No. 102

1
Şube yapıyor Kısım 2 15/6/35

Havza'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Bugün Merzifon'daki İngiliz müfrezesinden yirmi kadar silâhlı efradın kasabanın cenubundan, on iki neferinin de şimalinden olmak üzere islâm mahallesini ablûka tarzında ihata ve kışla civarında da bir VSM silâhlı İngiliz efradının müterassıdâne dolaşmakta oldukları görülmesi üzerine Kaymakam Vekilinin devriyeler hakkında vâkı olan istizahına asâyiş ve emniyetin daha ziyade temini maksadına matuf olduğunu beyaneden İngiliz yüzbaşısı; asâyişin idame ve istikrarı hükûmete ait bulunmakla beraber, bu âne kadar çıkarılmıyan devriyelerin bu suretle mahalleler arasında dolaşması ahali nazarında suizan teşkil edeceğini beyan tarzında vâkı olan işbu ikinci istifsara cevaben; ahalinin miting yapacağı haber alındığından bunu bütün kuvvetiyle menetmek maksadında olduğunu itiraf eylemiş ise de, Kaymakamlık Vekâletince verilen cevab-ı muvafakat üzerine; işbu mümanaattan dahi şarfınazar ettiğini bildirmiş ve derhal devriyeleri kaldırmış olduğu anlaşılmakla berayi malûmat arzolunur.

10/Haziran/35 **Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişi**

Vürudü 14 minh **Mustafa Kemal**

İstihbarat 66

Vesika No : 102

سری یازیلر

۲۵/۶/۱۰۴

حضرتلرینه

حربیه نظارتنه مدوده سنی در

بولونان مرزیدونده کچن اینگلز مفرزه سرخه یکان قومه سلاحلی افرادی قصد ایله
چیقوبدر. اوه ایکی نفریه ده سوالنده اولمیوادر. اسلام کلدی ایلوتو طرفنده
احاطه وقتنده چوبنده بر دستمچ سلاحلی انگلز افرادی مرحمتسز طوتوشمش
اولدقلری کوریلمیوادر. تاکمقچی وکیلیله دوریلر حقنده دفع اولنان استنطاقه اساسه
دایانه رجا زیاده تأمین مقصدیه مقصدن اولدیغی بیان ایدیه انگلز یوزباشی آیلیغه
اوامر واستقرای حکومت عائد اولمقه بری بوانه قدر چیقارلمیان دوریلرک بوصورتله
محدود اوسنی طوتوشمسی اقتضا ایدر نظرنده. سوالنده تشکیل ایتدکلری بیان طوتنان دفع اولنان
اینوکلی اشعاره چوبانا اهالیه تنبیه یاپیلمش غیر الیفرنجه بوندن صوکره قوبتدمیه ایله
مقصدی اولدیغی اعتراف ایلیه اراده تاکمقچی وکالتجه دیرلر چوبان موافقت ایدرک
اینوکلی مانقدیه دخی حرف نظر ایتمکی بیلدیرمه درحال دوریلری قالدیرمه اولدیغنه
برای معلومات وحمد الحضور ۱۰ جوزا سنه
دوردن ۱۲ ز

طفرلی احمد قضاسی حقنده
محفظه حال

استخبارات ٦٦

103 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine şifreyle gönderdiği 106 No. lı istihbarat raporudur.

Vesika No. 103

M
2347

15 Haziran 1335

Ş
2 K. 18 - 6

Sadarete ve

Sür'ati mümkine ile Sadaret'e ve Hariciyeye yazalım

Havza'dan:

Harbiye Nezareti Celilesine mevrut şifredir

Müstebdelen memleketlerine azimet etmek üzere Mayısın yirmi dokuzuncu günü Merzifon kazasının Mahmutlu karyesinden geçmekte olan yedi, sekiz neferin karyei mezkûrede yemek yedikleri esnada otuz kadar Rum eşkıyası, karyeden muhtarın oğlu Kiryaki ve Vasil Yorika ve Sava oğlu İstikato ve Papasoğlu Borika ve Hacıpavli oğlu Karavasil, eşhası da beraberlerine alarak, mezkûr efradı katl ve karye çobanı Kostantin'e defnettirdikleri bekçiler tarafından ihbar edilmiş olduğu; Amasya mutasarrıflığından bildirilmiş ve takibata başlamış idi. İcra olunan tahkikat raporunda efradın yedi kişiden ibaret bulunduğu ve bunlardan altı neferinin katledildiği ve birinin firara muvaffak olarak Mecitözü'ne gittiği, maktullerden üçünün cesetleri bulunmuş ise de diğer üçünün nereye defnedildiği, gece olmak hasebiyle, bilinemiyeceğini; cenazeleri bizzat defneden karye çobanı Kostantin tarafından ifade ve Papas Yorgi ile bekçi İlya taraflarından da itiraf edilmiştir. Fakat vak'ai cinaiye hernekadar eşkıyaya isnadedilmek isteniliyorsa da bu fecayiin icrasına bilittifak mezkûr karye ahalisinin sebebiyet vermiş olduğu anlaşılıyor; ve hükûmetin haberdar olacağını hissetmeleri üzerine işbu cinayet-i siyasiyeye iştira ve irtikâp eden beş şahsı ortadan kaybederek, gûya eşkıya tarafından kaçırıldıkları, köylü tarafından beyan olunuyor; ve medhaldar olanları hakkında takibat yapılmaktadır. Pek hazin ve elîm olan bu vaka, bu yolda bir suitesir vücude getirmiştir. Tevarihi muhtelife ile takdim olunan raporlarımda Rum Komitalarının ve Rum Hıristiyanlarının İslâmlar aleyhindeki gasp ve imha siyasetini arz ve tasvir etmişdim. Birçok vekayi-i hunharaneyi Müslümanlara atfeylemekten çekinmiyorlarsa da, işbu Mahmud'un vak'ai müessifesi artık

tamamiyle tesir etmiştir. Hunharlığın bu canlı misalinin Düveli İtilâfiye mümessillerine iblâğiyle te'sir husule getirilmesini istirham eylerim. İstihbarat 106

Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişi
Mustafa Kemal

11 Haziran 335

Vürudü 17 minh

....

Kısım 2 müstacel Şube 1'e yazacaktı
yazmış mı bakınız
21/6/35

Şube 1'den Muzaffer Bey gelmemiş,
tahkik edilemedi
21/6/35 Bahri

Birinci şubeden yazılmıştır
22/6/35

Hıfzını Muzaffer Bey söyledi
22/6/35 Hayrı

Vesika No : 103

٢٤٤٧

١٤ حزيران ١٣٣٥

عوض دده

حرية نظارت عليه سنه مورود سيغره در.

مستبدلر محكمتلرينه فرعيت ايچك اوزره مايسك بكرمي طقوزنجي كوني مرزيفون قصبه‌سنه محمودلي قريه‌سنه كچمكده اولان يدي سكز نفره قريه مذكوره ده يمك يدكلري اثنا‌سنده اوتوزقدر روم اشقياسي قريه‌ده مختار اولان اوغلي كريكلي و واسيلي بوريقه وحاداد اوغلي استفانو و پاپاس اوغلي بوريقه و هاجي پانك اوغلي قره واسيلي اشخاصي ده برابرلرينده مذكور افرادي قتل و قريه جوبلي قسطنطين دفهايدركلري بكجيلر طرفنده اخبار ايدلمسه اولديغي اما بو خصوصده بلديه‌سي و تحقيقات باشلامسي ايچون اجرا اولنان تحقيقات مأمورلري افرادي يدي كشيده نجات بولديغي و بونلردن الي نفرينك قتل ايدلكي و بر نيچه قراره صوقولدقلري اولمق مجيد اوزره كتيكي مقتولاردن اوچنك جسدلري بولنمسه‌ايله ديكر اوچنك نره‌يه دفهايدلكي كيجه اولمسي حسبيله بلديه‌جه كلن خباره‌لري بالذات دفهايدلدكي قريه جوبلي قسطنطين طرفنده افاده و پاپاس بوركي ايله بكجي ايليا طرفلرنده ده اعتراف ايدلمشدر.

نقل و دفن جنايتي طرفنده اشقيانك اسناد ايتدكلري ايستنبلورده بو خصوصك اجراسي بالاتفاق مذكور قريه اهاليسنك سبب ديرسه اولديغي اكلاشيلور. و كلو مثلو اجراسي اولمق حسن اخبار اوزرينه اشبو جنايت سياسيه‌يه اشتراك ايتمك ايچون بسه شخص اوزره ده غائب ايدرلر كه يا اشقيا طرفنده قاچيرلدقلري كوبي طرفنده ياخود اولوب ومقتولاري اولوب اولمدقلري تحقيقات يا بلمشده در. يك حزيران ايچون اولوب بو وقت

بو یولده بر سوء تأثیر وجوده گلمشدر. تواریخ مختلفه ایله تقدیم اولنان ایوردی
روم قومپانیاسنک و روم خرستیانلرنک اسلامه عینیهسنک غصب ولی سیاستی
ترجمه و تصویر ایتمسیدر بو جهتده تابع خوارزمیانه بی مسافره علف ایچکه گلمیوب
اشبو محمودک دفعه مؤسسی ارقه تعاطیه تأیید ایتمشدر. خوارزمیانک بو خصوصده
دولت اختلافیه مخالفیه ابلاغیله تأثیر معکوسی انزوم ایلیم. استخبارات ۱۰۶

طغرلجی اردو قطعات مفتشی
مصطفی کمال

وردی ۱۷ ه

[illegible]
[illegible] ۲۵/۶/۲۱

[illegible]
۲۵/۶/۲۱
[illegible]

[illegible]
۲۵/۶/۲۲

[illegible]
۲۵/۶/۲۲

104 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın İngiliz himayesinde teşekkül eden Ermenistan'ın 15.000 Ermeni göçmenini askerî kuvvet himayesinde Doğu Bayezit bölgesine yerleştirmek istediğine dair Harbiye Nezaretine verdiği bir raporun şifreyle çekilip; şifrenin Harbiye Nezaretinde açılmış şeklini göstermektedir.

Vesika No. 104

Şube 1 yapıyor — Kısım 2 15/6/35

Havza'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Erzurum vilâyetinden aldığım malûmatta 5/6/35 günü refakatinde bir Ermeni tercümanı ile bir İngiliz zâbiti Iğdır'dan Bayezit'e gelerek Mutasarrıfa; İngiltere himayesinde teşekkül eden Ermenistan'a Bayezit havalisinin de terkedilmiş olduğu, ancak Konferans mukarreratının derdest-i tebliğ bulunduğunu ve bir mâhı kadar on beş bin Ermeni muhacirinin, Ermeni kıtaatı nizamiyesi himayesiyle me'vâyi sâbıkları olan Bayezit livasına sevkedileceği bildirilmiştir. Mutasarrıfı hükûmetten bu bapta resmî birtebligat . . z . . (ittihaz) kılınan tedabire t . . almamış olduğunu eğer muhacirînin avdeti takarrür ederse, sureti kabulleri hükûmetçe ittihaz kılınan tedabiri câmi eldeki talimatname dairesinde olabileceğini, mâhaza Bayezit livası muhacirînin on beş bin olmayıp; ancak yedi, sekiz bin raddesinde olduğu, müsellâh Ermeni askeriyle gelmelerine de hacet olmadığı cevabını vermiş ve İran'a Ov . . cık (Ovacık) ve Makû'ye gideceğini beyaneden İngiliz zâbitine iki jandarma terfik etmiştir. Erzurum Valisi elyövm Bayezit livasında seksen bin İslâm sekene mevcut olduğu ve muhacirînden avdet eden Müslümanlarla bunun karîben y v z (yüz) bine çıkacağı, bu hal, Kürt ve Ermeniler arasında Vilâyatı Şarkıye mülhakatı gibi derin bir husumet mevcut olup, bunun önüne geçmenin adîmülimkân bulunduğunu ve ancak hükûmetin kabul olabileceği bildirilmektedir. Filhakika bu menâtık hakkında icra eylediğim tahkikat-ı resmiye ve hususiyeye nazaran da, Vilâyat Şarkıyeden bir karış toprağın bile Ermenistan'a terkinin mümkün olamıyacağı, bir tek Ermeni askerinin hududumuzun bu cihetine geçmesinin ateşle mukabele göreceği ve ancak hükûmetler beyninde kararlaşacak ve hiçbir yerde ekseriyet teşkîl etmemek üzere Ermeni muhacirîninden arzu edenlerin memleket dahiline hükûmetin tekeffül ve zımân-ı adlîsi altında kabul olunabileceği, âcizlerince de taayyüneylemiş olduğundan, ana nazaran icabının icrası arzolunur. 12/Haziran/35

Dokuzuncu Ordu Kıtaatı Müfettişi
Mustafa Kemal

اسم یاسور

جهودن

جریده نفسه زنه مورود شفاهه در.

ارخوم ولایتنده آلینمش مصلحاتده ۲۰ر۶ کوفی قیاقنده براقمق زجماً ایدیلن انگلیز ضابطی اخذ و
بازیده کلدکلری متوقف انگلتره حمایسنده تشکیل ایدیلن ارمنستان بازید حوالیسنده تأسیس
ایدلسه اولینجه قوتقوانز مقراتنه دیست تبلیغ بولنلینی و ملاحقه اوبسه
بیلا ارمنی مهاجرلرنی ارمنی قطعات نفریه‌سی حمایسیله مأوای سابقه‌لری اولان بازید لوانه
سوق ایدیلجکی بلدیرلمشدر. متوقف حکومتده بو بابده رسمی تبلیغات ... اتخاذ قلنان
تدابیرات ... آلنسه اولینجه ارمنی مهاجرلرنی عودت تقریبه‌سی صورتیله حکومتمز
اتخاذ قلنان تدابیری جامع الده‌کی تعلیمات نامه دائره‌سنده اولیلجقی و حتی
بازید لوای مهاجرلرنی اوبسه‌لر اطلاعه انجه بدی سکنالرنده سنده اولدقلری ارمنی
عنصری کلدکلرنده جاحت اولینجه جوانب و بسه‌لر ایراد اوده‌جه ... جه و ماکوی تکیه‌جکی
بابه اوله انگلیز ضابطه ایکی تدابیر رجوع ایتمشدر. ارخوم والیسی الیوم بازید
لوا سنده سکنا بولنان اسلام سکنه‌سی اولینجه و مهاجرینه عودت ایده‌مسلری نداله
بونلر قوتبات و ... بیکه چیقه‌جقی بوحالی کرد و ارمنیلر ایه سنده و ولایات ترکیه ملحقه
کبی دیه‌رک خصوصیت موجود اولمیه بونلر اوکز کچونلک عدم الوصاله بولنلینی و انجق حکومتک
قبول اولیلاجقی بلدیرلمکده‌در. فی الحقیقه بو مناطقه حضده آجز ایلدیکم تحقیقات

رسمی و خصوصی. نظارت و ولایات ترقیه و رعایه طوراغلی بیله اهمیت بزرگه
محکمه اولوجق بر تلک اجنبی عسکرنک حدود وزنلی بوجهتله تحسنک اتشله مقابله کوره جکی
وانجق حکومت بیننده قرارلاشمه وقوعی بر درده اکثریت تشکیل ایتمکله اوزره اجنبی
دولتلرده ارزو ایدیلن مملکت داخلنده حکومتک تکفلی و ضمانه عدیسی آلتنده قیصه
اولز بیله جکی عاجز لرنده تیسه ایلمه اولدیغنه کانظ ایبانا اولمی عرض اولنور

عاجز اشیخ

طقوز نجی اردو قطعات مفتشی

مصطفی کمال

105 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Harbiye Nezaretine gönderdiği 116 No. lı istihbarat raporunun Harbiye Nezaretinde açılmış şeklini göstermektedir.

Vesika No. 105

Kısım 2, Şube 1 yazmış

15/6/35 Bahri

Havza'dan
Harbiye Nezaretine mevrut şifredir.

29/5/35'de Pasinler kazasının Isısu karyesi civarında biri gövdesinden ikiye ayrılmış, diğeri altı yerinden süngü ve kurşun ile cerhedilmiş takriben on beş yaşındaki bir çocuğun da burun, ağız ve kulakları kesilmiş olmak üzere bir suret-i vahşiyanede ve gaddaranede katledilmiş üç Müslüman cesedi bulunmuştur.

Tahkikat neticesinde bu üç şehidin Narman kazasının Noreşin karyesinden oldukları anlaşılmış ve Narman Kaza kaymakamlığının iş'aratına nazaran; fi'l-i katlin hudut üzerinde kâin Yeniköy Rumları tarafından ikaedilmiş olduğu zan hâsıl olmuştur. Onbeşinci Kolordu Kumandanlığından bu bapta aldığım malûmat-ı müzeyyelede; vak'a hakkında Erzurum İngiliz mümessilinden alınan tahriri cevapta, işbu cinayetin Oltu'nun on sekiz kilometre kadar şarkındaki Pernos köyünün eski sekenesinden olan Ermeniler tarafından yapılmış olmasının muhtemel olduğu, çünkü Bin dokuzyüz onsekizde kısmıâzamı katliam edilen bu köy sekenesinin ahîren avdetle Türkiye hududuna mücavir dağlara gelmiş ve Isısu civarında mâsum Müslümanlardan intikam almak istemiş olmaları, bu bîçarelerin cesetlerinde görülen âsar-ı vahşetle ve fecaatle de Yeniköy Rumlarından ziyade Ermeni olduğuna ihtimal verdireceği bildirildiği anlaşılmaktadır. Mümessil-i mumaileyh, 1918 senesinde Ermenilerin aile ve acezelerini geriye sevkettikten sonra müsellâh olan gençleriyle teşkil eyledikleri çeteler vasıtasiyle bilhassa Erzurum ve havalisi ahalisini y g v feci bir surette katleyledikleri elyövm Harbiye Nezaretindeki resmî vesaik mevcudu ile bütün cihan nazarında mertebei sübûta varmış ve binaenaleyh Pernos karyesinde vukuu ihbar edilen katliâmın gayrivâkı bulunduğu ve sırf setri cinayet için iş'ar edilmiş olduğu şüphe bulunmadığına dair cevap verildiği bildirilmektedir. Filhakika fi'li cinayetin İngiliz mümessili tarafından bildirildiği surette kabul edildiği takdirde Türkiye'ye avdet etmek üzere hududa yaklaşan bu Ermenilerin hâlâ vahşet ve cinayetlerine devam edecekleri ve Müslümanları birer suretle imhadan geri durmıyacakları hakkındaki Vilâyatı Şarkıye halkının havfü kanaati teyideylemekte ve 11/6/35 ve yüz numaralı şifre ile Ermenistan ve muhacirîn hakkındaki malûmatımın derecei ehemmiyeti tezahür etmektedir. İstihbarat 116

12/Haziran/35

Vürudü 14 minh

Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişi

Mustafa Kemal

Vesika No : 105

نموذج

25/6/10

۲۹ / ۱ / ۲۵ ده باسیندقضا سنك ایسیجو قریه‌سی جوارنده‌ری کوروده‌سنده
ایکی آرلسه دیکر آکیزنده سوکمو دفورتوبه ایدوب ایلسه تقریباً اوپه‌باشنده‌کی
برجو حفله ده بره‌نه ایغز وقولاقلری کسه‌ه اولمه‌اوزره رحمت وحشیانه‌ده
دعدانزده‌ی ایلمه‌اوه‌مسلمه جسدی بولنمشدر.

تحقیقات نتیجه‌سنده بو اوچ شهیدك نامروانه قضا سنا نوشهیدی قربسنده اولوقلری
انکلاشلمه‌ونامروانه قضا قانمقامی سفلك اشعارات نظاً فعل قتلك حدود
اوزرینه قائم بلکه کوی رؤسای طرفنده ایقاع ایلمه اولدیغی حالده حاصل اولمشدر. اولیسنو
قیلاردوقیماندانی قتله بولیاده الدیغم معلومات مزبوره‌ده وقوعه حقنده اعزام ایلدیغمز محلنده
انامه تحریری جوابنده بو جنایتك ایلتیلمه‌سی کیلومتره قدر یرخنده‌کی یونی کونك
اسکی سکز سنده اولاه‌ر سینیر اوزره یاپلمه المسنك محتملی اولدیغی جونکه بك
ضعیف بولنان سکزده خسم انتظامی حق‌سام ایدیله‌بلکه سکز سنه‌ده خیرتودنه توکیلمه
مدوده‌ده بجاور طاغلره کلمه ایسیجو جوارنده معصوم بیسلمانلره انتقام
آلمه ایستدمه‌سی اطرافی بو بیچاره‌لرك جسدلرنی کوریلمه‌سنا وحشیانه‌جه اعتراض
یلکوی رؤسالرنده زیاده اهمیت ایدیلمه‌سی وبر دیره‌جکی بلدیه‌لرك اعلان ایلمشدر.

متن موخرلیه ۱۹۱۸ سنه سنده ایسلام عائله دعجه لری کبدی سوحه بندکلنفکده
مسلم اولاره کنجیدیلر تشکیل ایلدکلری جمعیت لر واسطه سیله بالخاصه اهالی
الجالسی نکع وجمیع صورتلر حتی ایلدکری الیوم جبر نفس تشاکرسی و نائحه
مسجود ایلدیلر بونه جهاله نظاره مرتبه تبوته و اسمه و بناء عدیه رئوس قرسنده
وقوعی اخبار ایلیه تنز حاملک غیر واقع اولیغی وحق سنه جنابت ایچون اشتهار ایلدیلر
اولیغی شبهه بولنمیه بلکه ذات جواب ورلیکی بیلدرلمکده در . فی الحقیقه دعوی جنابتک
انکلز مشاوراتنه بیرلیکی حرز قبول ایدلیکی تقدیرده نه کبا بورت تمک
اوزره حدوده اقلوشانه بو ایسلام حالا دخت وجنابتلرنه دوام ایدکلری
مسلمانلری برصورتله محاربه کری کوره جقدر حقوق دولت ترتیب خلقک
خوف وخشیتی تأیید ایلمکده در . ۱۱ / ۱ / ۲۵ دیوزنده دولو نفوذ ایدن استانبول
دریاجه حقنده کی معلومات تمک درجه اهمیتی نظر اعتبارده در . استخبارات
۱۱۶
جرائد ۲۵

[illegible] حضور پنجه اردو قطعات مقتشی
مصطفی کمال

106 No. lı vesikanın açıklaması

XIII ncü Kolordu Kumandanlığının Diyarıbekir vilâyetinde muhtelif siyasî temayüller karşısında Silvan'lıların Hükûmete karşı sadakatlerini teyidedici müracaatlerini 14/Haziran/1335 gün ve 15795 sayılı bir şifreyle 9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişliğine iblâğına dairdir.

Vesika No. 106

Harbiye Nezareti
Nezaret Şubesi
Şifre Kalemi

Diyarıbekir'den
Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Silvan eşrafından Sadık Beyle Ali Ağa Kolorduya müştereken yazdıkları bir telgrafta; asırlardanberi kemal-i refâhile sayesinde yaşadıkları râyet-i Osmaniyeden ayrılmak d n a e t n y (denaetini) irtikâp eden ve Osmanlı K r d Taali Kulübü maskesi altında d y l n t (diyanet) sadakatle kabili telif olmıyacak roller oynamak üzere ihdas edilmiş olup s d n d n (seddinden) dolayı teşekkür edilmekte, devlet ve milletimizin istiklâl-i tammı Osmanlı nam-ı mübeccelinin bekası için mahv-ı nâbut oluncıya kadar hertürlü hidemat ve fedakârlığa kurbanlık koyun gibi hazır bulunduklarını bildirmişlerdir. Harekât 15795 numara ile Dokuzuncu Ordu Kıtaat Müfettişliğine arzedilmiştir.

14/Haziran/35
Vürudü 7/Temmuz/35

13 ncü Ko. K. Vekili
Cevdet

Vesika No : 106

نظارت شعبه‌سی
شفره قلمی

107 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın 102 No. lı vesikayı teşkil eden raporuna ek olarak Harbiye Nezaretine verdiği bilgiye dairdir.

Vesika No. 107

Kısım 2

Şube 1 yapıyor. 18/6/35

Amasya'dan:

Harbiye Nezareti Celilesine mevrut şifredir

10/6/35 tarih ve 66 istihbarat numaralı maruzata zeyildir:

Merzifon ahalisinin İzmir için akdedecekleri mitinge devriyeler çıkarmak suretiyle mümanaat etmek teşebbüsünde bulunan hükûmetin muhafaza-i haysiyeti ve nazikâne protestosu karşısında tertibat-ı müttehazesinden bilmecburiye sarfınazar eden İngiliz mümessili Horst'un; milletin yaptığı mitingin icrasından sonra makam-ı Kaymakamîye gelerek ahalinin gösterdiği sükûn ve intizamdan, hassaten hükûmetin muhafaza-i inzıbat hakkındaki varlığından dolayı açık ve samimî bir surette teşekkür ve müstakır olan asayişten şüphesi kalmadığını ilâveten beyan eylediği iş'aratı mahalliyeye atfen maruzdur.

16/Haziran/335

Üçüncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

Ali

Vesika No : 107

a.

اساسه :

حربیه نظارت علیه سنه مورد سیفره در

۱۰/۶/۲۵ تاریخ و ۶۶ استخباراتی نومرولی معروضه ذیله :

مرز بغوه اقالیمنك ازبراکوه نقطه‌سنده قعلی متنفذ دوریلر جیجایعه حوتیله
محافظت ایتمك نشته برلنان حکومتك محافظه جیتی دائماً یردنسوکنا بیوسنده
ترتیبات متخذه سنه بالجمله حرف نظرایله انکلز تحمیلی اولدیغی بایغی مشغلك بلرنه
عیلاوه نظام فاشحماجه کلرك اقالیمك کوستردیکی سکونه و انتظامه خاصه حکومتك
محافظه اقبالی عقدکی دارلغنه طولایی آجیق دعجی بر موتره تشکل و مستقرار
اسایشه سبریکی قالدیغی علاوه بیله ایلدیکی استخبارات مجلیه عطفاً معروضدر.

۲۴ حصه
۱۶

ادجی اردو مفتشی
مصطفی کمال

108 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşa tarafından Harbiye Nezaretine sunulan raporuna (103 No. lı vesika) mezkûr Nezaretçe bâzı mütalâalar eklenerek Hariciye ve Dahiliye Nezaretlerine gönderildiğini göstermektedir.

Vesika No. 108

Tebyiz edilmiştir
19/Haziran/335 Mehmet İzzî

Şube 1, Kısım 1 **//Tahriren//** **Mühimdir** **Şube 1**
3734
18/Haziran/35

Hariciye Nezaretine

~~Makamı Samii Sadareti Uzmaya,~~ Dahiliye Nezareti Celilesine

Mütarekenamenin in'ikadındanberi, ma'nidar müzaheretle, âsarı görülen birçok mevaidle şımartılan Anadolu Rumlarının mânen ve maddeten mahmul oldukları kudret ve kuvvetle tasaddi eyledikleri feci bir cinayet tafsilâtını havi şifre sureti leffen Huzur-u Fahîmanelerine (Devletlerine) takdim kılındı. Evvelki ve bu cinayetlerle yerli Rumların ve bilhassa tahdit-i kuvvet ve teslihatımıza mukabil tertip ve teşkil edilmiş olan ~~yerli~~ siyasî çetelerin İslâmlar aleyhindeki imha politikasının her fırsatta kuvveden fi'le~~çıktıkları~~ çıkarıldığı teeyyüdetmekte bulunduğundan bu ahval-i elîmeye bir hadd-ü hâtime ~~çekilmesine~~ çekilmediği takdirde ~~ordunun~~ en şiddetli tedabire müracaat zarureti karşısında kalınacağını arz ve hâdis olacak vaziyetlerden tevellüdedecek mes'uliyetin ~~ordunya~~ hükûmete râci olamıyacağının Düvel-i İtilâfiye mümessillerine iblâğına tavassut-u (fahîmanelerini - devletlerini) rica eylerim. Olbapta

Şakir Muzaffer **Basri** **Kâzım** **Cevat**

Vesika No : 108

کوندرن	نمره راپور	محل :	تاریخ	دقیقه : ساعت
[illegible]	کوندرلمشدر	[illegible]	[illegible]	
[illegible]	واصل اولمشدر	۱۸ / حوزلیه / ۳۵		

آدرس ..... [illegible] داخله نفوس [illegible]

[illegible] نك اعتقاد نده بری ، معیار مفهوزده ، آثاری کوچیه
رجوعه مراجعت شمار نبوده اناطولی و رومللرنك معناً و
مادةً محول اولدقلری خوزه دوتلر نفعه ایکمکلری مجیو
بر جنایت تفصیلاغ حادی شنیع صورتده لغاً حضور
محجانه لرنه (دهلزنه) تقدیم قتلری - اهکه و بو جنایتلرك
رجلی و رومللرك و بالجمله تحدید قوه تشجاعتزه مقابل
تزیید و تشکیل ایتمکه اولان سعایی جزالك اشدی
علیه که اجرا بوینجه هر قنده قوه ده فعله [illegible]
جنبه ریفی ثابت انکار بوینجه واجبات الحیه رجد و خانه [illegible]
حکمدیکی تقدیرده [illegible] الك شدتلی تأدیب مراجعت
حرمتنه فائق شوشده خلق حقنی حله و حادثه اولمیه
وضعیه ده تولاده جهت مسئولیتك [illegible] حلیه واجب اولمیه
دولاسیله ممکنه ابلاغ بوتلر (محمد زکی - دولانجی)

[illegible] اعلیه

109 No. lı vesikanın açıklaması

Harbiye Nezaretinin 3 ncü Ordu (evvelce 9 ncu Kıtaat Müfettişliği iken bilâhara 3 ncü Ordu Müfettişliği olmuştur) Müfettişliğine, III ncü Kolordu Kumandanlığına ve Samsun'da 15 nci Tümen Kumandanlığına gönderdiği Sıvas vilâyetiyle Canik mutasarrıflığının asayişi ile alâkalı bir emrinin aslını göstermektedir.

Vesika No. 109

Erkânıharbiyei Umumiye Dairesi Şifre

Şube 2

Numara
2684
2356 M

Müfettişlik şifresiyle çekilmiştir.

18/6/35

Dahiliye şifresi ve Mutasarrıflık vasıtasiyle

Samsun'da : Üçüncü Ordu Müfettişliğine
Samsun'da : Onbeşinci Fırka Kumandanlığına
Sıvas'da : Üçüncü Kolordu Kumandanlığına

Yüz elli Yunanlı muallimle "yirmi bin" lira paranın Samsun'a müteheyyii hareket bulunduğu ve İstanbul'da Yunanlılar tarafından yapılan izci teşkilâtından mütebaki esliha ve malzemenin Samsun'a derdest-i sevk bulunduğu son zamanda Yunanlıların Samsun havalisine fevkalâde ehemmiyet verdikleri cümle-i müstahberattandır.

Esliha ve üniformanın memalik-i Osmaniyeye ithali memnuiyeti ve memlekete girecek ecnebilerin tâbi bulunduğu kuyut hakkındaki Meclis-i Vükelâ kararı 8/5/35 tarih ve 592 numara ile Kolorduya tebliğ edilmiş olduğundan bu mukarreratın cihet-i mülkiye ile müttehiden temamii tatbiki suretiyle ithal edilmek istenilen üniforma ve eslihanın ele geçirilmesi ve asayişe zararı olacak teşkilâta idarî tedabirle mümaneat olunması ve bu müstahberatın ne dereceye kadar mevsûk olduğunun yapılacak takayyüdatla meydana çıkarılması ve neticeden Ordu Müfettişliğinin peyderpey Nezareti haberdar etmesi rica olunur. Üçüncü Ordu Müfettişliğine ve müsta'celiyet-i maslahata binaen, Üçüncü Kolorduya ve Onbeşinci Fırkaya tebliğ edilmiştir.

Dahiliye Nezareti

Harbiye Nazırı
Şevket Turgut

Şifreye tahvil edildi) 18/6/35
Rafet

110 No. lı vesikanın açıklaması

9 ncu Ordu Kıtaat Müfettişi M. Kemal Paşanın Van Valisi Haydar ve Erzurum Valisi Münir Beylerin yerlerinde bırakılmaları için Harbiye Nezaretine yaptığı bir teklifine aittir.

Vesika No. 110

Erkânıharbiyei Umumiye
Dairesine

21/6/35

Amasya'dan

Harbiye Nezaretine mevrut şifredir

Ş 1 K. 22 - 6

Dünkü ajanslar Erzurum vilâyetine Van Valisi Mithat Beyin tâyin edildiğini haber veriyor ki sıhhati muhtac-ı teyit görülmüştür. Çünkü Mithat Beyin Van'a gitmiyerek Van Valiliğinde kemakân Haydar Beyin kalmasını icabettiren ilcaat-ı zaruriye Erzurum A R V M vilâyetinde de aynen vâkıdır. Haydar Bey hakkındaki ricalarımın kabul buyrulmasiyle gösterilen isabet ve hudut ahalisi üzerindeki hüsnütesir feykalâdedir. Erzurum Valisi olan zat bugün Ermenistana karşı cephe almış olan Erzurum vilâyetinin halini iyice tanımış ahlâk-ı kâmiyele mazhar çalışkan bir zat olduğu şimdiye kadar hiçbir taraftan adem-i memnuniyet işitmemek ve bilâkis vatanperver namuskâr olduğunu işitmekle anlıyorum; herhalde aranılan vaziyet ve vekayii müstakbelesi tamamiyle inkişaf etmedikçe, değil valilerin hattâ avamil-i mecburiye olmadıkça bir Kaza Kaymakamının bile tebdili cihetine gidilmez. İdarî rahneler açacağı cihetle Erzurum Valisinin istifası bile vâkı ise kabul buyrulmamasını ehemmiyeti mahsusa ile arzeylerim. Numara hususî 147.

Şube 1
3724

18/Hazir: ı/335

Üçüncü Ordu Müfettişi
Mustafa Kemal

M
2379

22/6

I
22 - 6 - 35

Vesika No : 110

۲۱/۶/۳۵

اماسیه‌دن

وزیر ... شفره‌در

دولتلو افندم ارضروم ولایتنه وکالةً والیسی مرحمت بگك تعیینی ایدیلدیگی خبر ویریلدی
عینی خبر تأیید ایدلمشدر . حالبوکه مرحمت بگك ذاتاً تحرکات و امور والیلکده کفایتی
اولمدیغی ... ایجابنده ایلانه [illegible] ارضروم ولایتنه مرحمت بگك
[illegible] مأموریت قبول بویرلمسی کوستریلمه احتیاج [illegible]
[illegible] ارضروم والیسی اولمه ذاتی [illegible]

نا توجه اولمسی اولدیغی ارضروم ولایتنك عالی ایجاب لهجه اخلاله کاملاً خطر حالبشقه
برذات اولدیغی تحدید قدر هیچ بر طرفده عدم ممنونیت اشتعالی بالعکس وطنپرور
ناموسکار اولدیغی اشتهاله اکثر اولوم هر حالده ارضروم ده حقیقت و وقایع مستقلسی
تمامیله انکشاف ایتدکجه دکل والیلرك حق عوامی مجبوریت اولدقجه بر قصافا تخاصمله
تبدیلی جهته کیدلمه اداره رخصت ایچیچی جهتله ارضروم والیسنك استعفاسی بیلدیکلریم
قبول بویورلامسنی استرحام ایدرم . نومرو ۱۴۷

اوچنجی اوردو مفتشی
مصطفی کمال

۱/۲۷۲۴

۲۲۷۹

۲/۲۲

۲۵-۶-۳۵